FESTIVALUL GEORGE ENESCU, UN SUCCES DE PROPORȚII (II)

(Costin Popa – 7 octombrie 2011)

O nouă producție cu „Oedipe”...

... era obligatorie pentru Opera Națională. La ediția trecută a festivalului, odată abandonată montarea gen SF a lui Petrică Ionescu, se importase de la Toulouse spectacolul semnat de Nicolas Joël. În dorința de a-și onora colegii, directorul general Cătălin Ionescu Arbore a încredințat baghetele – regizorală și dirijorală – Andei Tăbăcaru Hogea, respectiv tânărului Tiberiu Soare. Indispensabil era însă interpretul rolului titular care, cât timp baritonul Ștefan Ignat cântă bine, toată lumea doarme liniștită.

Timbrul brun, generos, expansivitatea în momentele teribile, de culminație dramatică, declamația cu vocație tragică, volumul dominator al glasului, îl fac să stea confortabil în tronul care i-a aparținut uriașului David Ohanesian. Departe de mine gândul de a-i compara sau de a atinge umbra ilustrului său înaintaș, însă Ștefan Ignat trebuie apreciat cum se cuvine. Nu-i pot reproșa decât servirea mai puțin inspirată a momentelor de extracție lirică.

Distribuția a cuprins multe nume consacrate. Direcțiunea nu a dorit să riște la premieră dar a inclus în următorul spectacol, cel de deschidere a stagiunii, multe debuturi, ceea ce înseamnă că se îngrijește de viitorul actualei producții. Bine gândit! În festival, Ecaterina Țuțu a fost din nou interpreta Sfinxului, a cărui moarte nu a produs un șuierat pierdut în spațiu, ci un „grido” ce a contrazis sunetul eterat al desenului melodic însoțitor venit din fosă.

Enescu s-a răsucit în mormânt. Apoi, îi notez, ordonând, pe Ionuț Pascu (Creon), Horia Sandu (Tiresias), Simona Neagu și Antonela Bârnat (Antigona, respectiv Meropa), dar și pe Mihnea Lamatic (Paznicul), Oana Andra (Iocasta), Valentin Racoveanu (Păstorul), Pompeiu Hărășteanu (Phorbas) sau, cu toate sonoritățile estompate, pe Hector Lopez (Laios), Vicențiu Țăranu (Teseu), Ștefan Schuller (Marele Preot).

În montarea grandioasă, susținută de proiecții și simboluri, stângăciile regiei au venit din statismul primelor două acte, din simetria amplasărilor. Corecții? Se pot face, cu grijă mare. Nici baletul (Răzvan Mazilu) nu a servit trama, ci a accentuat atmosfera ternă, deloc festivă de la nașterea lui Oedipe. Sigur că și din fosă, discursul enescian ar fi trebuit să inducă dinamică spectacolului, dar lentorile, inclusiv ale recitativelor, au persistat până către actul al III-lea în care s-a atins, într-adevăr, substanța dramaturgică dorită de compozitor. Idilicul act ultim a impresionat prin atmosfera de reculegere și prin finalul ce îl fixează definitiv pe Oedipe în mijlocul celor pentru care s-a sacrificat. Prezența ciclică a ursitoarelor, trecerea obsedantă a lui Tiresias prin scenă au fost bune găselnițe ale regiei.

Oscarul merge însă către scenografa Viorica Petrovici, cu viziuni proiectate apocaliptic (introducerea orchestrală a operei), cu compoziții de statui informe (Hecate) și costume frumoase, variate coloristic, între care cel înflăcărat al Sfinxului, a avut spiritul demonic potrivit. Din măruntaiele lui, ieșeau tentațiile-tentacule care nu i-au folosit la nimic în confruntarea cu eroul. Machiaje neobișnuite, simboluri, au întregit viziunea.

Noul „Oedipe” există la Operă, deci trebuie văzut neapărat. Și comentat.

„Evgheni Oneghin”...

... a fost cel de-al treilea titlu propus de prima scenă lirică națională. În montarea deja cunoscută și apreciată a lui Ion Caramitru, interpreții principali au fost oaspeți. L-aș remarca în primul rând pe baritonul Levente Molnár – născut în România – nu numai pentru că îmi era o necunoscută, ci și pentru că ne-a făcut cunoștință cu un glas liric consistent timbrat, rotund și nobil, care înțelege spiritul ceaikovskian, specificitatea personajului titular. L-a jucat cu dăruire și corectă evoluție graduală. La pasiv, aș nota câteva ruperi de continuitate a frazei, în special a celei concluzive din final. Tatiana a fost soprana georgiană Tamar Iveri, o artistă sensibilă, plină de lirism și a cărei intensitate a trăirii s-a accentuat îndeosebi în partea a doua a spectacolului. Ultra-muzicalul și inteligentul cântăreț-actor Marius Brenciu a interpretat rolul poetului Lenski. Este o prezență agreabilă, implicată și eficientă scenic. A afișat însă o timbralitate frustă, dezbrăcată de armonice, seacă, în pofida unor fraze muzicale flexibile, frumos conduse. Nu toate. Acute forțate l-au scos din matca firească a lirismului vocii sale de tenor. Ca și la „Oedipe”, ordonând, îi notez pe ceilalți interpreți: Maria Jinga (Olga), Ana Maria Comșa (Larina), Sorana Negrea (Filipievna), veteranii Florin Diaconescu (Triquet) și Pompeiu Hărășteanu (Gremin) dar și tânărul Dan Indricău (Căpitanul și Zaretsky).

„Evgheni Oneghin” este un spectacol solid construit muzical și o mare parte din merit revine dirijorului Iurie Florea, promotor al simțului scenic în rândul instrumentiștilor, pe care îl dezvoltă prin gestionarea tempilor, dinamicii și culorilor. Momente simfonice admirabile au captivat și, iată, trista introducere la aria lui Lenski ar fi numai un exemplu. Lui Florea i-a stat alături corul Operei, remarcabil pregătit de Stelian Olariu și care, precum în „Oedipe”, a crescut în acuratețe pe parcursul serii.

Sarabanda „Marilor orchestre”...

... a continuat în cea de-a doua jumătate a festivalului. Royal Liverpool Philharmonic Orchestra a fost condusă de Vasily Petrenko. În două seri consecutive s-au cântat: Enescu (Suita nr.2 în Do major op.20), Walton (Concertul pentru vioară și orchestră, solistă Midori), Prokofiev (Simfonia nr.7 în do diez minor op.131 și Concertul nr.3 pentru pian și orchestră în Do major op.26, solist Alexei Volodin), Stravinski (Simfonia în trei mișcări) și Rahmaninov (Simfonia nr.3 în la minor op.44).

Binevenită a fost bagheta lui Cristian Mandeal la pupitrul Orchestrei Române de Tineret (Enescu – Rapsodia nr.1 în La major op.11, Beethoven – Concertul pentru vioară și orchestră în Re major op.61, solist David Garrett, Stravinski – „Pasărea de foc” și Ravel – Valsul). Pentru tinerii instrumentiști, includerea în prestigiosul ciclu și în onoranta companie a fost o gură de oxigen, care se cere folosită pentru confirmări cât mai rapide, fără dubii.

Omogenitatea este un deziderat major al unui ansamblu simfonic. Multe orchestre, mulți dirijori au făcut atenție la acest aspect. Cu bune rezultate. Dar parcă summa summarum a fost atinsă, sub acest aspect, de celebra Filarmonică din Viena sub conducerea lui Franz Welser Möst, directorul muzical al Operei de Stat de pe Ring. Fluiditatea modelării pastei sonore din Simfonia nr.5 în Fa major op.76 de Dvorak a fost ireproșabilă. Nu mai vorbesc de corzile grave, seducătoare în partea a II-a (Andante con moto) sau de agitato-ul furtunos al ultimei mișcări, Finale: Allegro molto. Wiener Philharmoniker au strălucit în simfonie, ca și în cele două Intermezzi pentru orchestră de coarde op.12 de Enescu (fină viziune!) sau în Simfonia concertantă pentru vioară și violă în Mi bemol major KV 364 de Mozart, în care marile surprize au adus cei doi interpreți, Fanny Clamagirand și Antoine Tamestit. Cu calitate de sunet aerisit, sensibile, cu tente duioase, cu eleganță, vioara și viola au avut momente ideale. Nu-l uit pe Franz Welser Möst, artizan concentrat, atent la detalii, al unei serate desăvârșite, în fața unui ansamblu eminent.

Magicianul Zubin Mehta...

... este un obișnuit al festivalurilor enesciene. A vizitat Bucureștiul încă de tânăr (1967, la 31 de ani), când din prima clipă a bulversat auditoriul și critica. A ajuns între timp legendar și desfășoară o carieră fabuloasă în simfonic și operă. Bagheta lui vădește o cultură interdisciplinară profundă, conexează sonurile cu filosofia opusurilor și le redă în sensurile celei mai pure tradiții. Nimic nu este exagerat sau șocant, construcțiile sunt unitare și echilibrate. Dimensionările masive se întrepătrund firesc cu cele fine. Gestica sa nu este largă dar precisă, tăioasă și se bazează pe o economicitate proprie, din care punctează esențialul când trebuie și cum trebuie. Inflamările cuprind însă totul, pachete instrumentale și chiar publicul fascinat.

dirijorul Zubin MEHTA

Acesta este Zubin Mehta, care a venit acum la pupitrul Orchestrei Filarmonice din Israel, cu două programe. În primul, a dăruit o seară Ceaikovski, începută cu Andante Cantabile op.11, revelator pentru unduirile pachetului primelor violine. Binecunoscutul și îndrăgitul Concert în Re major pentru vioară și orchestră, op.35 l-a avut solist pe un Vadim Repin poetic, romantic visător și transpus în sfere cerești (partea I-a, Allegro moderato), sensibil și subtil (partea a II-a, Canzonetta - Andante), spectaculos virtuoz în mișcarea ultimă, Finale - Allegro vivacissimo. Cel puțin în Sectorul F, Rândul 3 al Sălii Palatului, sunetul lui Repin a părut subdimensionat în prima parte, chiar și pe nuanțele de mezzoforte ale orchestrei acompaniatoare. Am ținut să specific locul pe care îl ocupam, pentru că nu sunt sigur că în altă parte nu s-a auzit diferit!?! Cum se știe, acustica marelui auditorium este imprevizibilă.

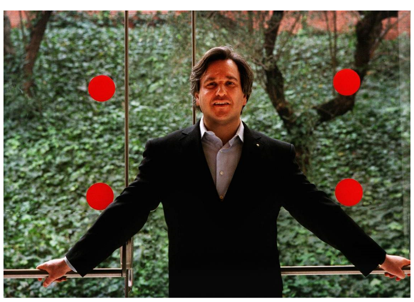
Simfonia nr.4 în fa minor op.36 a vibrat expresiv în omogenitate și rigurozitate. În afara adâncitei concepții generale, sublinieri merită a fi făcute pentru impecabilul pizzicato din partea a III-a, Scherzo, ca și pentru violența debordantă cu care a zugrăvit momente ale părții ultime, Finale-Allegro con fuoco. Nedorind să ne abandoneze sau să ne îndepărteze de sonurile ceaikovskiene, Mehta a prelungit magia cu un bis, pagină din baletul „Lacul lebedelor”, în care căldura „cordarilor”, ductilitățile și pulsația înaripată au ridicat sala în picioare.

Rugi și învolburări

În seara imediat următoare, dirijorul a adus un fierbinte omagiu lui Enescu prin interpretarea Uverturii de concert pe teme în caracter popular românesc în La major op.32, un opus pretențios, pe care l-a tălmăcit alert și colorat. A urmat o... „simfonie cu pian”, Concertul nr.2 în Si bemol major op.83 de Brahms. Pianistica solistului Yefim Bronfman este solidă și musculoasă, coborâtă parcă din alura sa masivă. Expune o remarcabilă robustețe a sunetului, o vigoare ce duce discursul melodic la cote paroxistice. Așa a arătat încă din prima parte, Allegro non troppo. Mai mecanică și exterioară în secvențele străbătute de moliciuni (mișcările secundă și terță, Allegro appassionato și Andante), viziunea sa a exhibat transparență și virtuozitate în finalul Allegretto grazioso. Odată depășite ezitările corniștilor și un oarecare amestec al planurilor sonore din partea I-a, Israel Philharmonic Orchestra s-a dovedit un partener de nădejde, la paritate cu pianul.

A venit apoi ultima piesă a programului, magistrala Simfonie nr.5 în do diez minor de Gustav Mahler. După un start de mare gravitate emoțională, de marș funebru (Trauermarsch. In gemessenem Schritt. Streng. Wie ein Kondukt), cu tromboni extraordinari și tubă impresionantă, partea primă a adus rememorările minunate ale viorilor și învolburările alămurilor, ostoite în final, precum apele liniștite după tornadă. Și în mișcarea secundă (Stürmisch bewegt, mit größter Vehemenz), alămurile puse la grea încercare au contrastat bine cu eleganța viorilor. Este sigur că Mehta are simțul monumentalului, pe lângă cel al întrepătrunderii și individualizării structurilor sonore. Celebrul Adagietto - Sehr langsam (partea a III-a) a prilejuit din nou compartimentului corzilor să-și arate flexibilitatea și crescendi expansivi, ca o apoteoză a visării. La fel, Rondo - Finale - Allegro - Allegro giocoso - Frisch, ultima secvență, ne-a fixat în memorie ruga viorilor și formidabila culminație în tutti. Magicianul Mehta și excelenta Israel Philharmonic Orchestra își făcuseră datoria, rămânând memorabili.

Pappano și Gatti

dirijorul Antonio PAPPANO

În ultimele zile ale festivalului am făcut cunoștință cu Antonio Pappano, directorul muzical al Operei Regale Covent Garden din Londra, sosit pentru prima oară la noi la pupitrul unui ansamblu roman, Orchestra dell’Accademia Nazionale di Santa Cecilia. Respectând principiul întronat de câțiva ani de organizatori, acela ca marile formații simfonice să susțină consecutiv cel puțin două programe diferite, italienii au oferit în prima seară Concertul nr.1 pentru pian și orchestră în re minor op.15 de Brahms (solistă Hélène Grimaud) și Simfonia nr.6 în si minor „Patetica” de Ceaikovski, iar în cea de-a doua, Simfonia de cameră pentru 12 instrumente soliste op.33 de Enescu, Concertul nr.2 pentru pian și orchestră în do minor op.18 de Rahmaninov și Suita simfonică „Sheherezada” de Rimski-Korsakov.

În cunoscutul opus al lui Rahmaninov, desigur că acordurile introductive ale pianului lui Denis Matsuev au sunat majestuos dar apoi, în prima parte, Moderato, raporturile de forță cu orchestra s-au dezechilibrat în defavoarea instrumentului solist. Secvența secundă, Adagio sostenuto - Più animato - Tempo I, a revelat din partea solistului un ton când poetic, când vijelios și turbulent,

senzație împlinită în grandiosul final, Allegro scherzando. Denis Matsuev dispune de o impresionantă forță, de o fabuloasă tehnică. În fața unei orchestre în care excelează „Streich”-ul, Antonio Pappano a etalat o gestică largă, predispusă către elanul romantic. Este genul de dirijor pentru care spectacolul oferit de pe podium nu rămâne singular și nesusținut de lecturi de profunzime.

dirijorul Daniele GATTI

Și Daniele Gatti, care a vizitat tot pentru prima oară Bucureștiul, a propus două programe, la conducerea Orchestrei Naționale a Franței. Simfonia nr.9 în Re major de Mahler a fost solitară în prima seară. Nici nu se mai putea adăuga ceva, înainte sau după un asemenea monument sonor. Cu calm olimpian, precis și sobru, Gatti a accentuat misterul primei mișcări, Andante comodo, a stăpânit bine succesiunea de planuri din Ländler (partea secundă, Im Tempo eines gemächlichen Ländlers.

Etwas täppisch und sehr derb) și a imaginat un final tăios al părții a III-a, Rondo - Burleske - Allegro assai. Ultima secvență a opusului, Adagio. Sehr langsam und noch zurückhaltend, a fost și cea care va rămâne la infinit în memoria tuturor. Dezvoltările sonorităților corzilor sub bagheta lui Gatti au constituit un edificiu de intensă emoționalitate, într-un crescendo până la apogeu, cu revenire suavă până la fir de sunet. Arcele de largă respirație au continuat iar finalul în pianissimo a fost ca un suflu, o boare, un zefir. O incantație. Și acum mă înfior la amintirea ultimelor pagini ale simfoniei, ascultate cu răsuflarea tăiată de cei 3000 de spectatori. Și acum mă revolt, gândindu-mă la acea doamnă dintr-o lojă care, rupând vraja, a strigat Bravo! când s-a sfârșit ultima atingere ușoară de arcuș pe corzi. Parcă și orchestranții se despărțiseră temători de instrumentele lor, transpuși. Nimeni nu dorea ca starea de liniște și reculegere să dispară brutal. Ce a dorit dânsa? Să-și facă glasul auzit în liniștea mormântală a sălii? Să ne arate că știe când se termină „a IX-a” de Mahler? N-a reușit decât să ia apostrofări neelegante (…) în gând, de la 2999 de spectatori, plus Orchestre National de France, plus maestrul Gatti!

Aici aș atinge și un subiect care a avut nevoie de circa o jumătate de festival ca să se autoregleze: aplauzele dintre părțile lucrărilor. E drept că am întâlnit asemenea fenomene și la Konzerthaus din Viena, și la Royal Festival Hall din Londra, și la Salle Pleyel din Paris. Sporadice. La noi au fost sistematice. A apărut necesar ca publicul să fie atenționat printr-un înscris în fluturașul zilnic de sală. Deși nu se prea putea citi (corp mic de literă înecat în „negativ”), scopul a fost atins într-un târziu.

Lui Daniele Gatti i-a revenit și onoarea închiderii festivalului, cu un program Paul Dukas („Ucenicul vrăjitor”), Enescu (Simfonia concertantă pentru violoncel și orchestră în si minor op.8, solistă Han-Na Chang), Debussy (Iberia) și Ravel (Bolero), ultimele două cântate în continuitate (!?!).

Cameralele

Mult gustată de public, seria „Recitaluri și concerte camerale” a programat întâlniri memorabile. Faimoasa Academy of St. Martin-in-the-Fields a revenit la București pentru două concerte. Mai întâi l-a avut drept dirijor și solist pe celebrul Murray Perahia, într-o după-amiază Haendel (Uvertura operei „Alcina” HWV 34), Mozart (Concertul nr.27 pentru pian și orchestră în Si bemol

major KV 595), Haydn (Simfonia nr.101 în Re major „Ceasornicul” Hob. I:101). Apoi, cu Jaime Martin la pupitru, londonezii au mai cântat „Noapte transfigurată” op.4 de Schönberg, Simfonia concertantă pentru două piane și orchestră de coarde de Lipatti (soliști Luiza Borac și Viniciu Moroianu), Serenada pentru orchestră de coarde în Mi major op.22 de Dvorak. Renumitul dirijor Ton Koopman a condus ansamblul „Virtuozii din București” (Haydn, Mozart) cu Alexander Kobrin la pian, dar și Amsterdam Baroque Orchestra (program vocal-simfonic în totalitate mozartian, cu soliștii Dorothée Mields, Bogna Bartosz, Tilman Lichdi, Klaus Mertens). Tot un nume reputat ca violonist și dirijor, Gidon Kremer, a condus propria sa formație, Kremerata Baltika, printre pagini de Bach și Enescu.

Yundi este la ora actuală unul dintre marii pianiști ai lumii, rival direct al nu mai puțin faimosului său conațional Lang Lang. A ales un recital integral Chopin (Nocturne, Mazurci, Andante spianato și Grande Polonaise Brillante în Mi bemol major op.22, Poloneza în La bemol major „Eroica” op.53, alături de Sonata nr.2 în si bemol minor op.35). Bazat pe o tehnică impecabilă, artistul chinez se dăruie necondiționat instrumentului său

Îl înconjoară cu dragoste, face corp comun cu el, îi mângâie clapele cu un tușeu extraordinar și îi conferă câte ceva din propriul său filigran sensibil și gânditor. Așa încât Nocturnele au prins în chip ideal atmosfera încărcată de melancolie. Dar, pentru mine, creația majoră a lui Yundi a fost interpretarea părții a treia, Lento, din Sonata nr.2, Marșul funebru. Un drum încărcat de durere, de evocare, de triste rememorări, cu sunete picurate până în abisurile noastre sufletești în tempi largi, sfâșietori de inimi. Măiestrie și sublim.

În alte după-amieze, au evoluat ansamblurile Tonkünstler Orchester Niederösterreich (dirijor Heinz Karl Gruber, program Britten, Weill, Gruber, cu cântăreții Ian Bostridge, Angelika Kirchschlager, Johannes Chum, Florian Boesch, Klemens Sander, soliști), Korean Chamber Orchestra (dirijor Min Kim, program E. T. Zwilich, Malcolm Arnold, William Walton, cu concursul violoniștilor Liviu Prunaru și Vlad Stănculeasa), Fine Arts Quartet (cu participarea pianistei Alexandra Costin), Cvartetul Voces și Horia Mihail (pian), alături de Alexandru Tomescu (vioară), Romanian Brass (dirijor Adrian Petrescu, program Copland, Stravisnki, Iorgulescu, Hindemith, solist pianistul Michael Roll), Jerusalem Chamber Music Festival (soliști Elena Bashkirova - pian, Mihaela Martin - vioară, Ori Kam - violă, Frans Helmerson - violoncel). Nu uit să notez recitalul pianistei Akiko Ebi.

Miscellanea

Ca și la ediția anterioară, numele lui Enescu a fost omagiat și în țară, prin concerte simfonice, camerale, recitaluri și spectacole de balet la Bușteni, Cluj, Sibiu, Timișoara, Arad, Iași, Târgu Mureș, Craiova, în care au evoluat mari oaspeți ai festivalului, dar și forțe locale.

Serile de dans nu au lipsit. Baletul Național Chilian „El Banch” a prezentat spectacolul „Noche Bach” de Gigi Căciuleanu. În coregrafia lui Thierry Mandalain, bucureștenii au aplaudat coproducțiile „Magifique” (pe muzică de Ceaikovski) și „Romeo și Julieta” (Berlioz). În fine, Seara de Balet susținută de compania de profil a Operei Naționale București a cuprins „Vals fantezie” și „Serenada” (ambele semnate de George Balanchine) și „Falling Angels” de Jiri Kylián.

Un nou ciclu, „World Music”, a fost introdus pe afiș și a cuprins nu mai puțin de 10 manifestări, cifră oarecum disproporționată, dată fiind tema destul de îndepărtată de substanța festivalului. Un subiect de reflecție pentru viitor.

Piața Festivalului a fost din nou un succes. Timp de 17 zile, în fiecare după-amiază, în fiecare seară, Piața „George Enescu” de lângă Ateneu a primit un public pestriț, dornic de muzică la întâlnirile cu tineri performeri în curs de formare sau deja consacrați.

Adiacent, s-au desfășurat o serie de manifestări dintre cele mai diverse: Simpozionul Internațional de Muzicologie – ediția a XV-a (conducător științific prof. univ. dr. Mihai Cosma), prima ediție a Bienalei George Enescu (conexiuni între muzică și artele plastice), workshop-ul de Compoziție, expoziția de fotografii semnată de Virgil Oprina – „Sonorul în instantaneu”, apoi cele intitulate „Enescu-Bartók 130”, „Viorile lui Enescu”, „Dumitru Bâșcu – pictor, fratele lui George Enescu”, ca și expoziția-concurs de fotografie „Artele spectacolului muzical” (organizată de Revista VIP înparteneriat cu Opera Națională București).

Au mai avut loc Colocviul Internațional George Enescu și cea de-a II-a reuniune a reprezentanților Societăților și Asociațiilor George Enescu din lume, lansarea unei emisiuni poștale și a unui album filatelic, a unor cărți și discuri etc. Dintre acestea, aș nota volumul lui Ioan Holender „Spuse, trăite, dorite. Amintiri”, paginile de corespondență despre premiera operei „Oedipe” (Elena Zottoviceanu și Georgeta Aneta Băcioiu) și CD-urile document publicate de Editura Casa Radio cu înregistrări integrale de la prima ediție a festivalului, București 1958 („Oedipe” cu legendarii David Ohanesian, Zenaida Pally, Elena Cernei, Valentina Crețoiu, Ionel Tudoran, Nicolae Secăreanu și Constantin Silvestri la pupitru), Dublul Concert de Bach, cu Menuhin și Oistrah sub bagheta lui George Georgescu, Concertul nr.2 pentru pian și orchestră de Brahms, solist Claudio Arrau, dirijor Constantin Silvestri ș.a.

Toate manifestările conexe, deloc colaterale, s-au transformat în evenimente.

Nu au lipsit onorurile. Iluștrii maeștri Alfred Brendel, Daniel Barenboim și Zubin Mehta au primit titlul de Dr. Honoris Causa al Universității Naționale de Muzică din București, iar lui Ioan Holender, director artistic, i-a fost decernată Medalia „140 de ani de la înfiiințarea Corpului Ponderator – Senatul României”, pentru meritele deosebite și contribuția constantă la succesul Festivalului Internațional George Enescu.

Nu în ultimul rând, menționez tradiționala apariție a unui număr special al Revistei MELOS (director fondator Smaranda Oțeanu Bunea) dedicat integral festivalului, ca și publicarea zilnică, pe aproape toată perioada, a Agendei Festivalului, în coordonarea Cristinei Sârbu.

Și în 2011, Festivalul și Concursul Internațional George Enescu a cunoscut un succes de proporții. Așteptăm ediția următoare, programată pentru 2013, An Verdi, An Wagner. Asta dacă ARTEXIM (director Mihai Constantinescu), marele și merituosul organizator al manifestării, nu ne rezervă o surpriză în... 2012, așa cum ar fi de dorit.